JÖNKÖPING UNIVERSITY
School of Education and Communication

KURSPLAN

Samhällskunskap för ämneslärare I, 30 högskolepoäng

Civics for Secondary School Subject Teachers I, 30 credits

Kurskod:	LSHK12	Utbildningsnivå:	Grundnivå
Fastställd:	2025-11-24	Utbildningsområde:	Samhällsvetenskapliga området (75%) och Undervisningsområdet (25%)
Reviderad:	2026-10-30		
Gäller fr.o.m.:	2027-01-18	Ämnesgrupp:	Samhällskunskap
		Fördjupning:	G1F Grundnivå, har mindre än 60 hp kurs/er på grundnivå som förkunskapskrav
		Huvudområde:	Samhällskunskap

Lärandemål

Efter avslutad kurs förväntas studenten kunna:

Kunskap och förståelse

- redogöra för skolämnet samhällskunskap i ungdoms- och vuxenutbildning ur såväl historiska som samtida perspektiv
- redogöra för hur digitala verktyg kan användas i olika lärandesituationer
- redogöra för estetiska lärprocesser och deras funktion i samhällskunskapsämnet
- redogöra för grundläggande förhållanden och villkor inom svensk politik och förvaltning, inklusive mediers roll i det politiska landskapet
- redogöra för svenska sociologiska förhållanden, sociala strukturer och levnadsvillkor mot en internationell bakgrund
- redogöra för svenska kulturgeografiska förhållanden, sociala strukturer, levnadsvillkor och hållbar utveckling mot en internationell bakgrund
- redogöra för grundläggande förhållanden och villkor inom jämförande politik

Färdighet och förmåga

- planera en lektion(-er) i ämnet samhällskunskap utifrån aktuella styrdokument och med beaktande av olika ämnesdidaktiskt relevanta metoder och teorier, inklusive teorier om lärande, för att främja språk- och kunskapsutveckling och med hänsyn till elevers olika behov och förutsättningar i ungdoms- och vuxenutbildning
- använda intervju som vetenskaplig metod för insamling och analys av information av relevans för den kommande professionen som samhällskunskapslärare
- använda sig av svenskt standardspråk på ett ändamålsenligt sätt i tal och skrift, även i professionssammanhang
- sammanfatta, tolka och reflektera över området svensk politik och förvaltning, inklusive mediers roll
- sammanfatta, tolka och reflektera över sociologiska förhållanden och levnadsvillkor i Sverige mot en internationell bakgrund
- sammanfatta, tolka och reflektera över kulturgeografiska förhållanden mot en internationell bakgrund
- sammanfatta, tolka och reflektera över området jämförande politik

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- kritiskt granska läromedel inom ämnesområdet utifrån aktuella styrdokument
- kritiskt reflektera över samhällskunskapsämnet i relation till relevanta samhälleliga aspekter
- kritiskt reflektera över sin egen lärandeprocess i förhållande till tidigare erfarenhet, kursens innehåll och den framtida rollen som samhällskunskapslärare
- problematisera relevanta aspekter av ämnesområdet och därigenom kunna anlägga och värdera ett vetenskapligt förhållningssätt till detsamma

- kritiskt granska och utvärdera relevanta källor inom ämnesområdet

Innehåll

Delkurs 1: Samhällskunskap i teori och praktik I, 7,5 högskolepoäng
Social Studies, Education and Learning I, 7.5 credits

Innehåll

- Grundläggande ämnesdidaktiska dimensioner för samhällskunskapsämnet såsom samhällskunskap som skolämne nu och historiskt, styrdokument i undervisningen, planeringsstrategier, stoffurval, arbetssätt, redovisningsformer och bedömning
- Grundläggande träning i vetenskaplig metod utvecklas genom akademiskt skrivande av texter till kursens seminarier
- Grundläggande kännedom om MIK-verktyg och hur dessa kan användas inomsamhällskunskapsämnet

Examination
Formerna för examination är individuell skriftlig inlämningsuppgift och gruppredovisning.

Delkurs 2: Svensk politik och förvaltning, 7,5 högskolepoäng
Swedish Politics and Governance, 7.5 credits

Innehåll

- Grundläggande översikt av svensk politik och förvaltning (inkluderande Sveriges medlemskap i den Europeiska unionen)
- Introduktion till samhällsvetenskapliga, framför allt statsvetenskapliga, problemställningar för studiet av den politiska styrelsens organisering, samhälle och medborgarskap
- Perspektiv på den politiska processen, däribland statsorganens, partiers och andra aktörers roller, liksom frågor kring politisk kultur och förekomsten av formella och informella maktstrukturer och politikens medialisering

Examination
Formerna för examination är individuell skriftlig tentamen och skriftlig inlämningsuppgift i grupp som presenteras i gruppredovisning.

Delkurs 3: Sociologisk översiktskurs, 4,5 högskolepoäng
Introduction to Sociology, 4.5 credits

Innehåll

- Sociologiska perspektiv på människors livsvillkor och hur sociala strukturer ger olika förutsättningar för dessa, särskild vikt läggs vid svenska förhållanden
- Befolkningens struktur, sammansättning och förändring, vilket omfattar bland annat mångkultur, minoritetsfrågor och utanförskap, som betraktas utifrån ett sociologiskt perspektiv, vilket kopplar till befolkningens egenskaper och kompetenser inklusive frågor om hälsa och utbildning, klass, genus, etnicitet, barn–ungdomar–vuxna, segregation och migration

Examination
Formerna för examination är individuell skriftlig tentamen och seminarium.

Delkurs 4: Kulturgeografisk översiktskurs, 4,5 högskolepoäng
Introduction to Human geography, 4.5 credits

Innehåll

- Geografiska förhållanden och perspektiv på människors levnadsvillkor i olika delar av världen
- Centrala kulturgeografiska begrepp och frågeställningar kring hållbar utveckling, befolkning, resurser och urbanisering
- Problematisering av samband och konsekvenser av människors aktiviteter och verksamheter i olika tid–rumsliga sammanhang
- Sverige och svenska regioner i förhållande till andra regioner världen.

Examination
Formerna för examination är individuell skriftlig tentamen och individuell skriftlig tentamen som behandlas i seminarium.

Delkurs 5: Jämförande politik, 6 högskolepoäng
Comparative Politics, 6 credits

Innehåll

- Samhällsvetenskapliga, framför allt statsvetenskapliga, problemställningar för studiet av medborgarskap, demokratins villkor och den politiska styrelsens organisering, medborgarskap och demokratins villkor i olika politiska system
- Perspektiv på den politiska processen, statsskick, statsorganens roll, partiers och andra aktörers roller samt frågor kring den politiska kulturens betydelse för hur förvaltningssystemet fungerar
- Olika länders statsskick samt den Europeiska unionen ur ett flertal olika synvinklar, bland annat med det svenska statsskicket som jämförelsegrund

Examination
Formen för examination är individuell skriftlig tentamen.

Undervisningsformer

Undervisningen sker i form av föreläsningar, seminarier och övningar individuellt och i grupp.

I kursen används digital lärplattform.

Den som antagits till och registrerats på en kurs har rätt att erhålla undervisning/ handledning under den tid som angavs för det kurstillfälle som sökande blivit antagen till. Därefter upphör rätten till undervisning/handledning.

Undervisningen bedrivs på svenska men engelska kan förekomma.

Behörighetskrav

Grundläggande behörighet samt Historia 1b eller 1a1 och 1a2, Matematik 2a, 2b eller 2c och Samhällskunskap 2. Eller: Engelska 6/B, Historia A, Matematik B, Samhällskunskap B, Svenska 3/B eller Svenska som andraspråk 3/B och genomgången termin 1 på ämneslärarprogrammet eller motsvarande.

Examination och betyg

Kursen bedöms med betygen Väl godkänd (VG), Godkänd (G) eller Underkänd (U).

Lärandemålen utgör grund för examination.

För bedömning ska underlaget vara sådant att individuella prestationer kan särskiljas. Mer information kring bedömning av enskilda lärandemål och kriterier för betygssättning tillhandahålls vid kursstart.

För kursbetyget Godkänd krävs minst Godkänd på samtliga examinationer och för kursbetyget Väl Godkänd krävs dessutom betyget Väl godkänd på minst 21 hp.

Poängregistrering av examinationen för kursen sker enligt följande system:

Examinationsmoment	Omfattning	Betyg
Samhällskunskap i teori och praktik I: Individuell skriftlig inlämningsuppgift I	3,5 hp	VG/G/U
Samhällskunskap i teori och praktik I: Individuell skriftlig inlämningsuppgift II	1 hp	VG/G/U
Samhällskunskap i teori och praktik I: Individuell skriftlig inlämningsuppgift III	2 hp	VG/G/U
Samhällskunskap i teori och praktik I: Gruppredovisning	1 hp	G/U
Svensk politik och förvaltning: Individuell skriftlig tentamen	6 hp	VG/G/U
Svensk politik och förvaltning: Skriftlig inlämningsuppgift i grupp	1,5 hp	VG/G/U
Sociologisk översiktskurs: Individuell skriftlig tentamen	4 hp	VG/G/U
Sociologisk översiktskurs: Seminarium	0,5 hp	VG/G/U
Kulturgeografisk översiktskurs: Individuell skriftlig tentamen	2,5 hp	VG/G/U
Kulturgeografisk översiktskurs: Individuell skriftlig inlämningsuppgift	2 hp	G/U
Jämförande politik: Individuell skriftlig tentamen	6 hp	VG/G/U

Kursvärdering

Uppföljning av undervisning sker fortlöpande under kursen. Kursvärdering sker vid kursens slut. Sammanställning och kommentarer publiceras på lärplattform. Kursvärderingen ska ligga till grund för kommande kursplanering.

Övrigt

En student garanteras minst tre examinationstillfällen, inklusive ordinarie examinationstillfälle, för aktuellt kurstillfälle.

Efter att ha blivit underkänd vid examination på samma moment tre gånger har student rätt att på begäran, om möjligt, få byta examinator till därpå följande examination. Beslut om byte av examinator fattas av utbildningschef. En student som fått godkänt betyg på ett examinationsmoment kan inte examineras igen för att höja betyget.

Om en kurs upphör eller ändras väsentligt erbjuds examination enligt den förutvarande kursplanen vid minst två tillfällen inom ett år efter beslutet.

Examinator har rätt att ge en anpassad examination eller låta studenten genomföra examinationen på ett alternativt sätt givet att lärandemålen kan säkras och att det finns synnerliga skäl härför, inbegripet studentens rätt till riktat pedagogiskt stöd.

Kurslitteratur

Observera att kurslitteraturen kan komma att ändras fram till åtta veckor före kursstart.

Delkurs 1: Samhällskunskap i teori och praktik I, 7,5 hp

Dahlstedt, Magnus & Olson, Maria. (2019). *Utbildning, demokrati, medborgarskap* (2 uppl.). Gleerups. 148 s.

Sandahl, Johan & Björklund, Mattias (2025). *Samhällskunskapsdidaktik för ämneslärare.* Gleerups. 172 s.

Skolverket (2025). *Kursplan för samhällskunskap i gymnasieskolan.* Skolverket.

Skolverket. (2025). *Läroplan för gymnasieskolan.* Skolverket.

Skolverket (2025). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet.* Skolverket.

Skolverket (2025). *Kommentarmaterial till kursplanen i samhällskunskap – grundskolan.* Skolverket.

Skolverket (2025). *Kursplan för samhällskunskap i grundskolan.* Skolverket.

Valfri debattbok, ca 300 s.

Kompletterande artiklar och kompendiematerial tillkommer. Ca 500 s.

Referenslitteratur

Lundgren, Ulf, P., Säljö, Roger & Liberg, Caroline (Red.) (2020). *Lärande, skola, bildning. Grundbok för lärare* (senaste upplagan). Natur och Kultur. 815 s.

Woolfolk, Anita & Karlberg, Martin (2015). *Pedagogisk psykologi.* Pearson. 600 s.

Delkurs 2: Svensk politik och förvaltning, 7,5 hp

Badersten, Björn & Gustavsson, Jakob (2015). *Vad är statsvetenskap?* Studentlitteratur. 172 s.

Bodström, Cecilia, Danowsky, Peter et al (2025). *Mediestudiers årsbok 2025. Färre redaktioner & nya publikvanor.* 120 s. Tillgänglig på:https://www.mediestudier.se/reports/arsboken2025

Erlingsson, Gissur O. , Wänström, Johan & Öhrvall, Richard (2025). *Politik och förvaltning i svenska kommuner*. Studentlitteratur. 268s.

Norén Bretzer, Ylva (2025). *Sveriges politiska system*. Studentlitteratur. 314 s.

Strömbäck, Jesper & Johansson, Bengt (2023). *Valet 2022: politiken, medierna och nyhetsagendan.* Institutet för Mediestudier. 180 s. Tillgänglig på: https://www.mediestudier.se/reports/valet-2022--politiken-medierna-och-nyhetsagendan

Delkurs 3: Sociologisk översiktskurs, 4,5 hp

Adermon, Adrian & Lena Hensvik (2022). *Gigekonomin som dörröppnare*. IFAU. 12 s.

Ambjörnsson, Fanny (2004). *I en klass för sig. Genus, klass och sexualitet bland gymnasietjejer.* (Diss). Ordfront förlag. 306 s.

Giddens, Anthony & Sutton, Phillip W (2021). *Sociology*. Polity Press. 100 s.

Hugrée, Cédric, Penissat, Etienne & Spire, Alexis (2020). *Social Class in Europe. New Inequalities in the Old World*. Verso. 152 s.

Salihu, Diamant (2021). *Tills alla dör*. Mondial. 140 s.

Standing, Guy (2016). *Prekariatet: Den nya farliga klassen*. Bokförlaget Daidalos. 140 s.

Delkurs 4: Kulturgeografisk översiktskurs med fokus på befolkningsfrågor, 4,5 hp

Andersson, Roger (2013). Boende och segregation. I Abby Peterson & Mikael Hjerm (Red.), *Etnicitet, perspektiv på samhället.* Gleerups Utbildning AB. 30 s.

Forsberg, Gunnel (Red.) (2013). *Planeringens utmaningar och tillämpningar.* Uppsala Publishing House. 90 s.

Rosenfeld, Christine., & Burtch, Nathan. (2023). *Human Geography.* VIVA. Delar av boken läses. ca.150s Tillgänglig online.

Kompletterande artiklar och kompendiematerial tillkommer. Ca 175 s.

Delkurs 5: Jämförande politik, 6 hp

Denk, Thomas & Anckar, Carsten (Red.) (2022). *Komparativ politik: Elva politiska system.* Studentlitteratur. 390 s.

Hague, Rod, Harrop, Martin & John McCormic (2019). *Comparative Government and Politics. An Introduction.* Basingstoke, Palgrave. 350 s.

Kompletterande artiklar och kompendiematerial tillkommer. Ca 100 s.

Referensmaterial

Bryman, Alan (2018). Samhällsvetenskapliga metoder. Liber.

Litteraturreferenser – så skriver du

https://ju.se/bibliotek/akademiskt-sprak/referenshantering.html

Källkoll: Studentens guide till att undvika plagiering

Informationsmaterial om plagiat på högskolor och universitet
Finns på lärplattformen